

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Zien op Hem

”en als hij Hem zag, scheurde hem terstond de geest”.

Markus 9 : 20m.

Het is een trieste geschiedenis. Er is een knaap. In hem zit een boze geest, en die geest maakt dat hij doofstom is. Niet alleen dit. Die boze geest overmeestert hem soms helemaal. Dan krijgt hij aanvallen van razernij. Soms drijft die boze geest hem voort naar vuur, een andere keer naar water, met de bedoeling een eind te maken aan dit jonge leven. Door voortdurende bewaking van zijn vader werd dit ergste tot nog toe voorkomen. Welk een spanning, welk een lijden in dat gezin, en dat al zovele jaren.

Die vader is met zijn kind, dat zijn enige is, tot de discipelen van de Heere Jezus gekomen. Hij heeft ze gevraagd om de boze geest uit te werpen, maar ze hebben niet gekund.

Dan komt de Heere Jezus de berg der verheerlijking af, en terstond klampt de vader van die jongen zich vast aan de Heere Jezus. Al zijn nood vertelt hij de Heere Jezus, en Die geeft dan de opdracht om de knaap tot Hem te brengen.

Wanneer die stakker voor de Heere Jezus is, dan ziet de boze geest in die jongen de Heere Jezus. Dat is een opmerkelijke zaak. We zouden zo over die woorden heenlezen. De boze geest in die jongen ziet dus de Heere Jezus.

De vader van die jongen ziet ook wel de Heere Jezus. Maar - zo moeten we zeggen - zijn zien is in schemerlicht. Hij twijfelt aan de almacht van de Heere Jezus. Hij vraagt zichzelf af of de Heere Jezus wel in staat is, bij machte is om de boze geest uit te werpen. Daarom zeg ik: hij ziet de Heere Jezus in schemerlicht. Alzo niet de boze geest. Als hier dat woord zien wordt gebruikt dan heeft dat de betekenis van kennen. De boze geest ziet Hem, dat wil zeggen: de boze geest kent Hem. Daar moeten wij niet vreemd van opkijken. Er staat in Gods Woord dat de duivelen geloven. Zij kennen God; zij kennen de Heere Jezus. Velen staan in het ongeloof. Zelfs zijn er die spotten. Er is geen God, en dood is dood. Maar de duivelen staan niet in het ongeloof en zij spotten ook niet. Zij geloven en . . . zij sidderen. Ze weten dat God en hier de Heere Jezus als de Zone Gods almachtig is, en dat zij aan Hem onderworpen zijn.

Op hetzelfde moment dat de boze geest de Heere Jezus ziet, gaat hij al zijn macht demonstreren. Het kind is aan die macht geheel en al onderworpen. Het heeft geen kracht om zich er tegen te verzetten. Het krijgt weer een aanval. Het rolt op de grond, het wentelt zich over de grond, het schuim komt op de lippen. Een vreselijk gezicht! Wat is de duivel toch machtig! Het kind is slechts een speelbal van de vorst der duisternis. Hij kan er mee doen wat hij wil.

Er is hier voor ons veel te leren. Als de Heere Jezus ons dicht nabij komt, en dat gebeurt juist als we naar de kerk gaan, als we in de kerk zitten onder de verkondiging van het Woord. Zo is het toch? In het gewaad van de Schrift komt Hij toch tot ons, met Zijn ontfermende liefde, met Zijn roeping, met Zijn lokking, met Zijn nodiging. Verder nog. Dat dicht nabij komen is er ook als er Avondmaalsbediening is. En zie, wat gebeurt er dan? Nu de boze geest ziet Hem, en dan

gaat hij met al zijn ketenen rammelen. Dan gaat hij al zijn macht demonstreren. Hij wil niet loslaten, hij gunt er niet een aan de Heere, hij wil slechts verderven. Kijk, ik bedoel, wanneer wij in Jezus' nabijheid komen, dan zullen we juist dan de macht van satan ervaren.

Van nature is hij heer en meester. We zijn van God afgefallen en hem toegefallen. Zijn zeggenschap over ons, wordt door niets van ons opgeheven. We denken of zeggen: ik doe wat ik wil. Maar dat is niet waar. We zijn gebonden onder zijn macht, we zijn slaven van hem. We doen wat hij wil. Als Jezus ons nu nabij komt, satan kent Hem, satan weet wie de Heere is, hij kent dan het grote gevaar voor hem, hij weet dat hij het tegenover de Heere Jezus altijd moet afleggen. Is het dan wonderlijk dat hij alle krachten aanwendt om zijn prooi vast te houden. Het moet u niet verbazen dat hij dan met al zijn ketenen gaat rammelen.

Onthoudt u: nooit is satan dichterbij, nooit rammelt hij meer met zijn ketenen dan wanneer de Heere Jezus ons nabij komt.

Maar er is nog meer om te weten. We stellen de vraag: waarom die machtsontplooiing van satan? Hij weet toch dat als Jezus spreekt, hij het verloren heeft? Ja, en dat ziet u heel duidelijk. Jezus zegt tot hem: "gij stomme en dove geest! Ik beveel u, ga uit van hem, en kom niet meer in hem". En u ziet de boze geest uit die jongen gaan. De banden des doods worden verbroken. Jezus breekt de macht en de heerschappij van satan. Dat kan en dat mag Hij doen. Vanwege Golgotha. Daar heeft Hij dat recht verworven.

Maar waarom dan toch die machtsontplooiing van satan in de nabijheid van Jezus? Om de vader van dat kind wanhopig te maken. Om die vader te strikken in het ongeloof; om die vader te brengen tot de uitspraak: hier kan zelfs Jezus niet helpen. Satan wil het smekende oog van de vader gericht op de Heere Jezus van de Heere Jezus afwenden en heenkieren naar zijn kind dat daar als prooi van satan op de grond ligt. Daar in de kerk, onder de prediking van het Evangelie, of thuis, wanneer u de knieën buigt, of wanneer u het Woord ter hand neemt, of in de voorbereidingsweek voor het Heilig Avondmaal, of in de kerk wanneer het Heilig Avondmaal bediend zal worden, moet ge u dan verbazen als satan al zijn kracht openbaart? Zelfs bij Gods kind kan dan al de kracht van het overgebleven vlees zich openbaren. Zo zelfs dat het zegt: o Heere, ik ben nog onbekeerd, ik lig nog gekneld in banden van de dood.

Ken toch de listen van satan. Hij wil niet anders dan tot wanhoop brengen. U zoudt te groot zondaar zijn, te zeer verstrikt in de zonde, te veel onder de macht van de zonde, te onbekeerd, te goddeloos, te vijandig. Och, als we de kracht van het vlees ervaren, dan zien we zo vaak alleen daarop en dan worden we zo moedeloos en wanhopig, en . . . we vervallen zo tot ongeloof. En dat is nu precies wat satan wil. Heb daar toch erg in.

Als u nu maar leert zien op Hem. Dat is nu het werk van de goede Geest, van de Heilige Geest. Als u de ogen nu maar leert africhten van al het uwe en heenrichten naar Hem. Ziende op Hem dan verdwijnt toch alle wanhoop en ongeloof. Hij is de Almachtige, de Barmhartige, Die met innerlijke ontferming is bewogen, Die gekomen is om de werken van de duivel te verbreken. Die duivelen uitwerpt, Die trekt onder de

heerschappij van satan vandaan, Die gevangenen vrijheid uitroept en gebondenen opening der gevangenis, Die stelt in de heerlijke vrijheid. Indien de Zoon van God ons zal hebben vrijgemaakt, zo zijn wij waarlijk vrij.

Och, dat u heden leert op Jezus zien. Want niets van ons en niets door ons bevrijdt.

De Zone Gods alleen!

Ds. P. van Zonneveld.

Van de administratie

In de afgelopen periode mochten we weer f 155,- aan giften voor ons blad ontvangen, waarvan f 20,- via Ds. v.d. Ent en een gift van f 15,- voor de a.s. ontmoetingsdag. Voor de school in Dundas werden 2 giften ontvangen n.l. één van f 15,- en één van f 75,-, terwijl we 4 nieuwe abonnees konden noteren. Hartelijk dank.

We zien weer uit naar de ontmoetingsdag a.s. zaterdag in Kampen, waar we dan elkander hopen te ontmoeten rondom het Woord des Heeren. Geve de Heere ons daar weer een gezegende dag, want aan Zijn zegen is toch alles gelegen. Dat was ook de wens, die gevoegd was bij één van de giften.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720 - 74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Giften uit Canada.** Tijdens mijn verblijf in Canada ontving ik met hartelijke dank verschillende giften, die we hier willen verantwoorden: 50 dollar voor Bewaar het Pand, 100 en 20 dollar voor Kom over en help, 20 dollar voor Woord en Daad en 15 dollar als overbetaling van een abonnee op ons blad voor wie ik enkele boeken had meegenomen, bestemd voor Bewaar het Pand. Inmiddels heb ik de giften in Hollands geld aan de verschillende stichtingen overgemaakt.

2. **Nog iets uit Canada.** Daar ontving ik, toen ik in Dundas moest preken, een pak nummers van ons blad - no.13 van de lopende jaargang - dat door de drukkerij per vergissing bij een zending bestemd voor Dundas meegezonden was. Dit is uiteraard geweest tot groot ongerief voor de desbetreffende lezers uit Werkendam. Er is op het niet ontvangen gereageerd. Voorzover dat gebeurd is is een en ander nummer gezonden. Nu krijgen allen alsnog het nummer dat ze gemist hebben. De drukkerij biedt haar verontschuldiging aan. Zij betreurt deze fout ernstig. Wij betreuren deze natuurlijk ook. Er wordt aan de verzending van ons blad veel zorg besteed, maar er is altijd een menselijke factor in het spel, waardoor zulke dingen kunnen voorkomen. Maar tegenover zo'n sporadisch voorkomend geval staat het feit, dat de klachten over het niet ontvangen van een nummer zeer gering zijn. Daaruit mogen we opmaken, dat onze lezers de nummers in de regel wel en op tijd ontvangen.

3. **Mr. B. te P.M.** Hartelijk dank voor uw brief van 1 augustus j.l., met uw abonnementsgeld voor Bewaar het Pand over 1984. Het adres van mijn schoonzoon, die de Canadese (en Amerikaanse) belangen van ons blad behartigt, is Mr. M. Sommer, R.R.2, Ancaster, Ontario, L9G 3L1 CANADA. Ik denk nog wel eens terug aan de dagen die we indertijd te P.M. hebben doorgebracht. Met hartelijke groeten!

4. **Legaat.** Onze stichting ontving een legaat van f 200,-, vrij van successierechten en vrij van kosten, van Albert van Eijken, geboren te Zwartsluis op 18 augustus 1886 en daar overleden op 11 mei 1984. Tot op hoge leeftijd

kwam hij trouw op onze ontmoetingsdagen. Door dit legaat heeft hij bevestigd, dat hij van harte instemde met het doel dat we beogen. Dit meeleven doet ons goed.

B.

Uit het land van de Bijbel 26.

C. HET BEDRIJFSLEVEN.

II. Landbouw en veeteelt.

1b. De Ooftbouw 1a.

Wij willen nu een en ander schrijven over de "OFT-TEELT". Dat is dus een bezoek brengen in onze gedachten aan een **wijn-gaard**. Dat betreft dan de edele **wijnstok** en haar kostelijke vruchten, haar zoete druiven. En dan denken we allereerst aan die schone beschrijving ervan in het HOOGLIED en wel in hoofdstuk 1, in de verzen 11 tot en met 13, waar we lezen:

"Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is over gegaan; de bloemen worden gezien op het land, de zangtijd genaakt en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land; de vijgeboom brengt zijn jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes; sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom."

De "wijngaard" is een zeer treffend beeld van de Kerk des Heeren, door Hemzelf geplant. We lezen dit in Jesaja 5 vs. 5, namelijk:

"Wat is er meer aan Mijn wijngaard te doen, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb?" Dat betrof dus Israël als de Oud-Testamentische kerk. Maar dat geldt dus ook van de Nieuw-Testamentische kerk.

Zo wordt ook de Kerk des Heeren tot "vrucht-dragen" geroepen. Maar dat "vruchtdragen" is niet uit- en door haarzelf. Dat getuigt Christus Zelf in Johannes 15 vs. 5: "Ik ben de Wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen."

Dat betreft dus de "levende ranken" aan de Wijnstok Christus!

Aan de wijnstok zijn ook "dode" ranken en die worden eruit gesneden.

Dat zijn "naam-christenen", zoals we lezen bij de gemeente van Sardes in Openb. 3 vs. 1b: "Ik weet uwe werken, dat gij de naam hebt, dat gij leeft, en gij zijt dood."

Is u, lezer(es) zulk een levende rank? Neen, dat zijn we niet door alleen "uiterlijke" voorrechten en een "uiterlijke" godsdienst. Daarom is noodzakelijk, de "inlijving" in Christus, de "levendmakende" weldaad door de Heilige Geest!

Welnu, zo is de "druif" de edelste vrucht onder de vruchtbomen.

En dan denken we ook hier weer aan een Bijbels voorbeeld, namelijk aan de verspieters bij de verovering van Kanaän. Zij kwamen terug met die geweldige tros druiven uit het dal Eskol. (Num. 13 : 23). Die tros moest zelfs door twee verspieters gedragen worden.

Druiven van Eskol

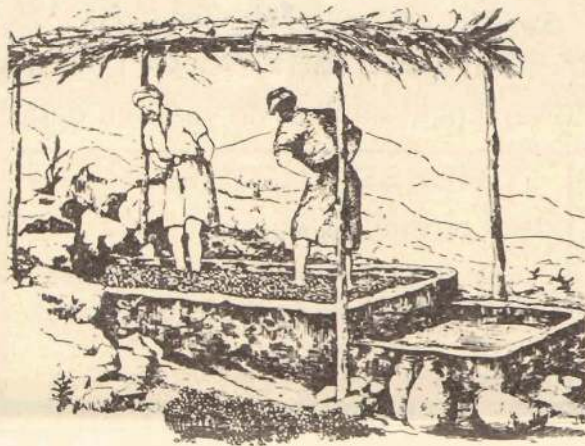
Waar bevonden zich de wijngaarden in Israël? Tegen de berghellingen, ook bij de Zee van Tiberias.

De wijnstokken werden trapsgewijze geplant, langs staken geleid en met enige tussenruimte. En waarom tegen berghellingen? Opdat het regenwater des te spoediger kon wegstromen, maar ook de zon de jonge druifjes kon rijp stoven.

Na het leiden van de "goede" ranken en het snoeien van de "overtollige ranken" brak de tijd aan van het **rijp** worden der druiven. Dat was in juli, terwijl in september of ook wel in oktober de druiven werden ingezameld en naar de "wijnpersbak" gebracht. Dat gebeurde onder vrolijk gezang.

De wijnpersbak was in de rots op de berg-

helling uitgehouwen. Zij bestond uit 2 verdiepingen naast elkaar. De bovenste bak liep wat schuin af, zodat de most afvloeide in de onderste bak, om daaruit geschapt te worden en in kruiken of lederen zakken gestort te worden. Nog even zij opgemerkt, dat de druiven met de voeten getreden werden.

Een druivenpers

Ook gebeurde het wel, dat bij het treden van de druiven het rode sap spatte op de klederen van de druiventreders. En dan denken we hier aan wat we lezen in Openbaring 15 vs. 19 en 20:

"En de engel zond zijn sikkels op de aarde, en sneed de druiven af van de wijngaard der aarde, en wierp ze in de grote wijnpersbak van de toorn Gods. En de wijnpersbak werd buiten de stad getreden, en daar is bloed uit de wijnpersbak gekomen, tot aan de tomen der paarden. duizend zeshonderd stadiën ver."

Dit is echter in tegenstelling met het "rode" sap van de geperste druiven, dat we ongetwijfeld mogen zien als een treffende heenwijzing naar het bloed van Christus en Zijn dierbaar bloed, als door Jesaja reeds geprofeteerd in hoofdstuk 63, de eerste verzen, waar we lezen:

"Wie is Deze, die van Edom komt met besprenkelde klederen van Bozra? Deze, die versierd is in zijn gewaad, die voorttrekt in zijn grote kracht? Ik ben het, die in gerechtigheid spreekt, die machtig ben te verlossen."

Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad, en Uw klederen als van een, die in de wijnpers treedt?

Ik heb de pers alleen getreden, en daar was niemand van de volken met Mij; en Ik heb ze getreden in mijn toorn en heb ze vertrappt in mijn grimmigheid, hun kracht is gesprengd op Mijn klederen, en al mijn gewaad heb Ik bezoedeld."

En zo sprak Jezus Zelf van Zijn toekomend lijden, in Lukas 12 vs. 50b:

"En hoe worde Ik geperst, totdat het volbracht zij!"

Ja, daarvan spreekt ook de wijn, welke bij het "heilig Avondmaal" voor de ogen van de gasten wordt uitgestort in de beker en daarbij wordt uitgesproken door de predikant: "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden."

Maar er is nog een beeldrijke en betekenisvolle facet van de bereiding der wijn. Opdat de nieuwe wijn nog moet uitgisten, dat is van de droesem gezuiverd worden, moest zij steeds "van vat in vat" geledigd worden.

Van MOAB lezen we in Jeremia 48 vs. 11:

"Moab is van zijn jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op zijn heffe stil gelegen, en is van vat in vat niet geledigd, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd." Zinrijke beeldspraak over Moab.

Moab is dus niet van zijn oude droesem gezuiverd. D.w.z. niet "geschud", niet "ontdekt". Dit wijst dus op de zin: "En heeft niet gewandeld in gevangenis". D.w.z.: geen benauwdheid gehad, geen schuldbesef, geen roepen uit de nood.

Moab dus van zijn jeugd aan gerust. Gerust onder alle waarschuwingen en roepstemmen. Zo bleef de "droesem" in hem. En met het gevolg, dat zijn smaak wrang bleef. Daarom is noodzakelijk de ontdekking en ontgronding van de zondaar, het werk van de Heilige Geest! En dat zien we voorgesteld bij wijze van vergelijking, namelijk: "Van vat in vat geledigd te worden".

Kunnen we dit proces van zuivering der wijn betrekken op de zondaar van nature, zij geldt ook vooral van begenadigde levens.

Zulk een zuivering, van vat in vat geledigd, blijft ook noodzakelijk na ontvangen genade. Dat wordt uitgebeeld bij de profeet Ezechiël, in hoofdstuk 8 van zijn boek. We lezen in vers 15:

"Gij zult nog wederom grotere gruwelen zien dan deze." Dit wijst dus duidelijk op een voortdurende reiniging.

We kunnen die ook betrekken op begenadigden, die kunnen blijven rusten op genoten weldaden. Maar de Heere wil, dat zij uit Hem **Zelf** zullen leven. En eens zal het proces der loutering rijp zijn, namelijk, wanneer zij "eeuwig zullen zingen van God's goedertierenheên!"

En nu nog één zaak over de wijn en dat gaat over de BEWARING van de gezuiverde, dus uitgegiste wijn. Dat vinden we verklaard in de gelijkenis van de "nieuwe" wijn in oude lederen zakken, maar die gedaan moet worden in "nieuwe" lederzakken. Zie Mattheüs 9 vs. 17. Die bewaring ging over het eigen gebruik, maar was ook nodig als "handelsartikel".

Welnu, zo lezen we in de gelijkenis van de "nieuwe" wijn. Dat was de "ongegiste" wijn. Werd die in "oude" lederzakken gedaan, dan berstten zij. Dus was noodzakelijk, dat deze in "nieuwe" lederzakken werd gedaan. Zo kon deze wijn lang bewaard blijven, al bleef er gisting.

De hoofdgedachte van deze gelijkenis komt hierop neer, dat het Evangelie van vrije genade niet past bij de oude vormen van de Farizee'sche Wetsonderhouding en eigen-gerechtigheid.

Zo zijn dus beslist onverenigbaar "het ware christendom" en de "humanistische beginselen"; "christen willen zijn" en ... tevens de "wereld en haar verderfelijke begeerlijkheden" vasthouden en zulks als "Christus-willen-dienen" en ... "Belial".

Vandaar de waarschuwende stem des Heeren in de brief van Judas vers 23: "En haat ook de rok, die van het vlees bevlekt is."

Ds. van Leeuwen.

Bezinning op de prediking

1. Een belangrijke functie

In de afgelopen tijd is aan alle kerkeraden binnen ons verband een brochure toegezonden die de aandacht waard is. Ik aarzel zelfs niet om het een belangrijke brochure te noemen. En dat niet vanwege de omvang, maar vanwege de inhoud. Het is een uitgave van zo'n ruim twintig bladzijden, uitgegeven door de Christelijke Gereformeerde Predikanten-studiekring "Calvijn". De titel ervan vindt u hierboven: "Bezinning op de prediking". Via eigen kerkeraad kreeg ik het aan het begin van vorige maand in handen en heb er zo kennis van genomen. Direct dacht ik dat het goed zou zijn er in ons blad aandacht aan te geven. De mogelijkheid daartoe doet zich nu voor het eerst voor. Vandaar dus dit artikel, dat wellicht nog wel door andere gevolgd zal worden.

De vraag kan gesteld worden of het juist is tegenover de genoemde studiekekring, dat we dit geschrift hier bespreken. Zoals boven gemeld is het dus toegezonden aan kerkeraden. In het woord vóóraf wordt ook de hoop uitgesproken, dat het op kerkeraadsvergaderingen aan de orde zal komen. Het zou kunnen zijn dat men het daarbij wilde laten. Het kan soms zelfs geëist zijn dat bezwaren tegen bepaalde zaken in het kerkelijk leven maar niet zomaar in het openbaar gepubliceerd worden en besproken. Duidelijk is het al vast uit deze brochure dat de studiekekring wel een bredere kennisname en bespreking op het oog heeft. Immers in hetzelfde woord vóóraf wordt behalve over kerkeraadsvergaderingen ook over "gesprekskringen" gesproken. Bovendien blijkt het al uit de aanhef. Deze is gericht aan de "geliefde leden van de Christelijke Gereformeerde Kerken". Ongetwijfeld zal daarbij niet alleen gedacht worden aan de leden van kerkeraden, maar gewoon aan alle gemeenteleden.

Trouwens: is de prediking niet een zaak, die tot ons allen moet spreken? Het raakt zeker ieder in de kerk, als de prediking niet zo is als met recht naar Gods Woord verwacht mag worden. Uiteraard denk ik bij het laatste niet aan het onvolmaakte, dat in ieders prediking gevonden wordt. De beste preken worden na

de tijd gemaakt. Dat zal iedere predikant, die van God geroepen is, moeten bekennen. Zelf-onderzoek blijft nodig voor allen, die tot het bedienen van Gods Woord gesteld zijn. Het gaat hier echter duidelijk over de elementen, die naar Schrift en belijdenis niet gemist mogen worden, met hoeveel gebrek ook gebracht. Dat is toch zonder meer een zaak van aller verantwoordelijkheid.

Waarom in ons blad?

Het zal niet nodig zijn uitgebreid te zeggen, waarom we in ons blad op dit geschrift ingaan. Wie van de inhoud kennis neemt, zal het gelijk begrijpen. Meermalen is er in "Bewaar het Pand" over de prediking geschreven. Soms in artikelen "er tussendoor", soms opzettelijk. Ook kunnen we zeggen dat er in de samenkomsten, met de Panddagen, over de prediking gesproken is. In beide gevallen is niet verzwegen, wat we in de prediking van meerderen missen in het midden van onze kerken. Zelfs is meermalen benadrukt dat het over een "kernzaak" gaat, als de bezwaren tegen de prediking werden genoemd. Graag zeg ik erbij: we hebben ook getracht om dat niet eenzijdig te doen. Ik bedoel: het zwaard ging net zo goed uit tot onze "eigen" mensen, tot onszelf. Dat kan toch niet anders. Wie over de prediking spreekt, preekt, als het goed is, tegelijkertijd. Dat gaat ieder aan!

Nu lezen we in deze brochure veel dat ons aanspreekt. Hier en daar zou je het zelf anders zeggen en hopen dat er wat anders bij gezegd zou zijn. Er is aansluiting in het geheel. Veel bezwaren zijn de ónze.

Schrijven wij er hier nu over om een soort "gelijk" te krijgen? Dat wil ik graag onder ogen zien. Wie zichzelf kent weet dat we zo zijn: uit op eigen gelijk. Toch schrijf ik hier met gerustheid dat het daarom niét gaat. Het is verbazend hoe knap sommigen zijn in het uitvinden van zulke opmerkingen zonder op de zaak in te gaan. Het lijkt wel op de methode van een dominee, die tegen iemand, die zich over zijn prediking beklagde vanwege het gemis van het ontdekkende element, zei: je hebt de lucht nooit blauw gezien...

Worden we geroepen om te waarschuwen, als het fout gaat? Zo'n vraag zal toch onder ons niet gesteld dienen te worden! Dan wil ik het hier openlijk zeggen dat ik blij ben met de verschijning van dit geschrift. Dáárom willen wij er aandacht aan besteden. De oorzaak, waarom deze bladzijden geschreven worden, verblijdt niet. Daar zouden we beter over kunnen wenen. Maar verblijdend is het wél, dat meerderen zien en daarvan getuigenis geven: zo gaat het niet goed! Om zo het goede voor Jeruzalem te zoeken.

Verontrusting

Deze brochure wil aan de verontrusting uiting geven, die binnen de Calvijnkring leeft, ten aanzien van de prediking, zoals deze op meerdere plaatsen in onze kerken gevonden wordt. Er leven ongetwijfeld ook andere bezwaren bij deze kring. In het woord vóóraf wordt ook gezegd, dat niet alle zaken besproken worden. Dat kan natuurlijk ook niet anders. Bezwaren tegen de prediking hangen samen met andere zaken. Toch is hier een duidelijke concentratie op de prediking. Wel worden enkele andere dingen besproken in verband met dit onderwerp, enkele opmerkingen worden gemaakt over het afschaffen van de diensten op tweede feestdagen en de verhouding tot de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Misschien zegt iemand, die dit leest: wat is dat toch eigenlijk voor een kring, die hier genoemd wordt? Het is goed er hier iets van te zeggen. Voor zover mijn kontakten en informaties strekken kan ik zeggen dat deze kring ontstaan is uit een vereniging van studenten. Aan het eind van de zestiger jaren kwam een aantal studenten samen om de Institutie van Calvijn te bestuderen en te bespreken. Noemt men dan deze groep "behoudend"? Mij goed, als het om het behouden gaat van de beginselen in dat werk van Calvijn neergelegd - zonder het altijd in dezelfde woorden uit te spreken - dan meen ik dat het een goede zaak is! In iedere geval is uit dat studentencontact de studiekekring van predikanten "Calvijn" ontstaan. Daarin zijn dus predikanten vereend, die kennelijk bezwaren hebben tegen bepaalde uitingen van het kerkelijk leven. Zoals hier blijkt in het bijzonder tegen de prediking, zoals die vanaf meerdere kansen gehoord wordt.

De toon van de verontrusting wordt duidelijk

in deze brochure gevonden. In het eerste hoofdstuk: "De nood der kerk is de nood der prediking" kunnen we daarvan lezen. Er wordt gewaagd over een vrijwel algemene klacht, over een vervlakking, die doorgaat en dat we zo langzamerhand van binnen-uit uitgehold dreigen te worden. We nemen hier het laatste van dat gedeelte over: "Klachten worden gehoord over gelezen en gehoorde preken. De hartklop van de belijdenis wordt er niet in gehoord. Diverse preken steken niet af naar de diepte en kenmerken zich door oppervlakkigheid".

Dat zijn geen geringe klachten. Dat ze zo gehoord worden staat vast. En dat niet maar van hen, die van de morgen tot de avond vol kritiek zitten en gewoon zijn om overal bij het minste of geringste weg te lopen, maar juist van hen die - ondanks alles - zijn blijven zitten met veel verdriet onder de bedoelde preken. Het is niet mogelijk om daar veel voorbeelden van te geven. Dat is natuurlijk niet het belangrijkste. De zaak zelfs, dat het zo is, gaat ons aan.

Bedoeling

Voor wie dit geschrift niet kent, kan de vraag opkomen: wat is toch eigenlijk de bedoeling? Feitelijk hebben we daar al iets van gezegd. De bedoeling is dat de inhoud gespreksstof wordt voor kerkeraden en ook in bredere kring. Uiteraard zal dan niet beoogd worden: een vrijblijvend gesprek. Je zou haast zeggen: zulke gesprekken zijn er al genoeg. Het onvruchtbare daarvan is zonneklaar. Het gaat om de wézenlijke bezinning: het verstaan en erkennen van de bezwaren in Schriftuurlijk licht en het zoeken van de rechte prediking. Deze brochure spreekt van een "herleving van de schriftuurlijk-confessioneel-bevindelijke prediking". We gaan hier niet op de veelheid van toevoegingen in. Het is duidelijk dat hier een pleit wordt gevoerd voor het herstel van de prediking, zoals die in onze kerken geweest is. Niet een teruggaan naar de methode, bepaalde uitdrukkingen, maar naar de wezenlijke elementen! Deze bezinning kan alleen vrucht zijn van reformatie door Woord en Geest.

D. Slagboom.

Ontmoetingsdag

Dit is het laatste nummer dat verschijnt vóór de ontmoetingsdag, die D.V. aanstaande zaterdag 25 augustus te Kampen zal worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de 2e Ebbingestraat.

Het programma luidt als volgt:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur precies:

opening: Ds. G. Blom van Meerkerk.
spreker: Ds. M. Vlietstra van Bunschoten.
slotwoord: Ds. A. van Heteren van Werkendam.

Pauze.

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: Ds. G. Hamstra van Elburg.
spreker: Ds. G. Bouw van Scheveningen.
slotwoord: Ds. P. van Zonneveld van Doornspijk.

Sluiting ongeveer 4 uur.

Kampen ligt gunstig voor bezoekers uit alle delen van het land en is op allerlei wijze gemakkelijk te bereiken.

Er wordt gratis consumptie verstrekt. Er is een boekentafel. Er is gelegenheid om elkaar te ontmoeten.

Allen zijn hartelijk welkom.

B.

Ds. J. Tamminga

In de weken die achter ons liggen hebben we weer verschillende keren in Canada het Woord des Heeren mogen verkondigen en vele vrienden mogen ontmoeten. Ze kwamen ons opzoeken op ons logeer-adres of we zochten hen thuis op. Zo gingen we ook naar Ds. Tamminga. Meermalen heeft hij ons opgezocht. Dat is hem niet meer mogelijk. Dus was het vanzelfsprekend, dat we hem opzochten in zijn woning te Burlington. We troffen hem aan in de huiskamer van de woning van zijn zoon. Ds. Tamminga woont zelf in de benedenverdieping, in het basement, en zijn zoon daarboven, met een verbinding binnendoor. Daarop is het huis

ingericht toen vader en zoon naar Burlington verhuisden. De jonge Tamminga kwam uit Toronto, waar hij vele jaren ouderling is geweest - nu is hij het in Hamilton - en vader Tamminga uit London.

Het samenwonen onder een en hetzelfde dak komt de verzorging van Ds. Tamminga zeer ten goede. Hij verkeert overdag veel in de huiskamer van de kinderen. Zijn schoondochter zorgt voorbeeldig voor hem.

Het deed ons goed Ds. Tamminga weer te ontmoeten. Belangstellend informeerde hij naar het kerkelijke leven in ons land. De vrienden die hij hier heeft, van wie hij er sommige bij name noemde, moest ik hartelijk van hem groeten. Wat ik dus bij deze doe. Het welzijn van de gemeenten in Canada en Noord Amerika gaat hem zeer ter harte. Dat is te begrijpen. Hij heeft daar pioniersarbeid verricht en ging met de eerste emigranten naar het nieuwe vaderland. Tóen had hij onze kerken al jarenlang gediend. Samen heeft hij meer dan 51 jaren in actieve dienst doorgebracht.

Hij is nu uitgeschakeld. Zijn lichaamskrachten laten hem niet meer toe om ambtelijke arbeid te verrichten. Hij kon zelfs de laatste weken niet meer de diensten in Gods huis bijwonen, wat hij wel van harte zou begeren. Meermalen heeft hij in de consistorie van de kerk van Hamilton via een geluidsversterker kunnen luisteren en dat is hem meermalen tot versterking en bemoediging geweest, zoals hij mij vertelde.

Overigens is de weg die de Heere met hem houdt moeilijk. Vele jaren heeft hij een vrouw aan zijn zijde mogen hebben, die rijk met genade bedeed was en hem tot grote steun is geweest. Zij ging enkele jaren geleden na een smartelijk lijden in in de vreugde haars Heeren.

Toen was Ds. Tamminga nog tamelijk fit. Vorig jaar is hij nog voor een trip in ons land geweest en heeft hij verschillende gemeenten in ons land gediend. Nu is er de aftakeling van de lichamelijke kracht. Daarbij komt de geestelijke strijd, de aanvechting van de vorst der duisternis: gij hebt geen heil bij God. Daartegenover staan echter, zoals Ds. Tamminga zelf getuigde, de vertroosting des Heeren.

Ook deze dienaar des Woords kan alleen zalig worden uit genade door de verlossing die in Christus is. De Heere wil hem dat dieper doen verstaan. Straks zal het dan zijn: door U door U alleen om 't eeuwig welbehagen.

De begeerte van onze broeder is: gedenk mijner in uw gebeden.

We willen hem via ons blad nogmaals hartelijk groeten en hem de nabijheid des Heeren van harte toewensen.

B.

Rehoboth Christian School

Via Ds. Blom ontvingen wij weer geldelijke steun voor onze school. Het was een mooi bedrag. Ik kan u niet in woorden uitdrukken hoe dit door allen gewaardeerd wordt.

De praktische hulp die u als individuen, kerkeraden en verenigingen, geeft, kunnen wij zeker heel goed gebruiken, want de financiële last, die op onze gezinnen drukt is voor velen zeer zwaar.

Niet alleen de praktische kant wordt gewaardeerd, maar ook vooral uw meelevens dat hieruit blijkt.

Onze wens is ook dat u ons en onze school opdraagt aan de troon der genade.

Wij wensen u allen Gods onmisbare zegen toe.

Namens de schoolvereniging,
J.D. Tamminga, Penningmeester.

Fellowship: een teleurstelling

In de maand juni kwamen de afgevaardigden van de Christian Reformed Churches van Noord-Amerika in synode bijeen. Na een langdurige discussie werd besloten vrouwen tot het diakenambt toe te laten. Dit besluit werd genomen met een kleine meerderheid van 12 stemmen. Gezien de kerkelijke situatie, waarin men zeer verschillend over deze kwestie oordeelt, besloot men elke plaatselijke kerkeraad vrij te laten van deze synodale regeling gebruik te maken. Toch werd dit besluit genomen. Dat geeft ons te denken.

In 1977 nam onze eigen Generale Synode een

principebesluit een kerkelijke relatie (ecclesiastical fellowship) te aanvaarden met de Christian Reformed Churches van Noord-Amerika, een ruim 300.000 tellend kerkverband. Deze kerken zijn qua oorsprong te vergelijken met de Gereformeerde kerken in Nederland.

Het is te begrijpen dat niet alle afgevaardigden van onze kerken bijzonder gelukkig waren met dit principebesluit. Velen hadden hun vragen over de historische en theologische hoedanigheid van deze Christian Reformed Churches.

Tussen 1977 en 1980 hebben deputaten "voor de eenheid van gereformeerde belijdenis in Nederland en de korrespondenten met buitenlandse Kerken" zich opnieuw bezonnen op een eventueel definitieve relatie met deze Noord-Amerikaanse Kerken. Men stond daar positief tegenover.

Op de Generale Synode van 1980 werd de positieve waardering van de ecclesiastical fellowship overgenomen door de meerderheid van de vergadering. Ook op deze Synode van 1980 leefden bezwaren tegen het voorstel om van het principebesluit van 1977 een definitief besluit te maken. Opnieuw werden vragen gesteld over de heersende opvattingen van doop, gemeentebesouwing, wedergeboorte, beleving van Gods Woord en tenslotte de ambtsvervulling: Hoe dachten ze daar over de vrouw in het ambt? (Acta 1980, p. 32, art. 67).

Naar het oordeel van de praeses en vele anderen was het echter niet nodig op deze vragen nog nader in te gaan. Deputaten voor korrespondentie met de buitenlandse Kerken hadden zich immers jarenlang beziggehouden met deze vragen. Een ecclesiastical fellowship (lett. kerkelijke kameraadschap) behoefde niet te worden afgewezen. Het principebesluit van 1977 was echt wel voldoende onderbouwd.

Kort gezegd: onze Synode van 1980 besloot de ecclesiastical fellowship te accepteren. De praeses gewaagde van "een historische beslissing". En terecht. Men voelde daar dat deze vorm van samenwerking niet oppervlakkig was en konsekwenties zou hebben voor de toekomst (ook van onze Kerken). Het is dan wel zeer pijnlijk vier jaar na deze "historische beslissing" te moeten lezen dat de Christian Reformed Churches, onze kerkelijke fellows, de vrouw in het ambt hebben aanvaard.

Want laten we ons de konsekwenties eens indenken.

1. Onze kerkelijke afgevaardigden zullen in de toekomst op de Synode van de Amerikaanse kerken met vrouwelijke diakenen vergaderen.
2. In onze kerken zullen Amerikaanse predikanten kunnen voorgaan die vrouwelijke ambtsdragers in hun kerkeraad accepteren.
3. Onze eigen predikanten zullen, indien zij in de Amerikaanse kerken voorgaan, met kerkeraden gekonfronteerd worden waarvan vrouwelijke diakenen deel uit maken.

Het zal onze lezers duidelijk zijn dat deze ontwikkelingen voor ons zeer verdrietig en zelfs onaanvaardbaar zijn. We hopen dan ook van ganser harte dat deze ontwikkelingen de aandacht hebben van onze deputaten. We hopen ook dat D.V. de Synode van 1986 een "onaanvaardbaar" zal uitspreken.

We weten dat voor velen in onze kerken deze ontwikkeling te ver gaat omdat ze in strijd is met het Sola Scriptura. De Schrift wijst veeleer in de tegenovergestelde richting: geen vrouwelijke diakenen.

We hopen dat deze ontwikkeling onze komende Synode aanleiding zal geven om binnen het kader van de bestaande relatie de Amerikaanse fellows te vermanen. De ecclesiastical fellowship betekent immers volgens de Acta van 1980 ook: "Het elkaar bemoeiden en vermanen met het oog op het bewaren en verbreiden van het geloof eenmaal de heiligen overgeleverd". Het zal onze lezers duidelijk zijn dat wij t.a.v. de aanvaarding van de vrouwelijk ambtsdrager hebben te vermanen i.p.v. te bemoeiden. Hoewel ons helaas ook duidelijk is geworden dat velen in onze kerken in tegenovergestelde richting denken.

Een aantal vragen kwamen bij ons op toen we kennis namen van dit besluit van de Synode der Christian Reformed Churches:

1. Heeft onze Synode van 1980 de waarschuwende geluiden van de afgevaardigden van de Free-Reformed Churches van

Noord-Amerika wel voldoende ter harte genomen?

2. Zou de Synode van 1980 het besluit van aanvaarding van de ecclesiastical fellowship wel genomen hebben indien het besluit van aanvaarding van de vrouwelijke ambtsdrager reeds was genomen?
3. Zal dit besluit van aanvaarding van de vrouwelijke ambtsdrager nog "historische" konsekwenties hebben voor onze Kerken?

Het Hollands spreekwoord zegt: Waar je mee omgaat, ook in de ecclesiastical fellowship, word je mee besmet. Anderen onder ons zeggen misschien: daardoor word je verrijkt. Maar dat verhoede de Heere, de Koning der Kerk. Hij beware ons voor een fellowship die in dit opzicht "bemoedigend" zal werken voor onze kerken. Dat men de tijd zou afwachten totdat ook wij "rijp" zijn voor deze beslissing. Velen van ons willen deze ontwikkelingen niet accepteren. Daarmee moet een fellowship m.i. staan of vallen. Hierin wordt het Sola Scriptura, het also spreekt de Heere, verlaten.

Erger nog worden de bedenkingen als we lezen in het R.D. van 29 juni 1984: Ouderling of predikant worden, is er voor de vrouwen (nog) niet bij. Waarom niet? Omdat de tijd daarvoor nog niet rijp is.

De Heere, de God aller genade, beware ons voor zulke oekumenische samenwerking. Deze en dergelijke berichten mogen onder ons meer en meer de roep doen ontwaken: O Heere, breng bijeen, wat bijeen hoort. Hoe God dat zal doen is voor niemand van ons duidelijk. Door de vele kerkelijke bomen is het nauwelijks mogelijk het bos van de ware eenheid te zien.

Maar Asaf zegt: Gods weg is in de zee. Zijn pad in diepe wateren. Dus een verborgen weg. Maar ook een weg die geopend zal worden op het ogenblik dat het water tot aan de lippen komt. De Heere verdrijve ook onder ons een geest van diepe slaap en doe ons nuchter zijn en wakende.

Ds. L.W. van der Meij.

Voor de Jeugd

Het Zonnekind 84

Beste jongelui!

"En het geschiedde als zij hem alle dagen met haar woorden perste en hem moeilijk viel, dat zijn ziel verdrietig werd tot stervens toe, zo verklaarde hij haar zijn ganse hart, en zeide tot haar: Er is nog nooit een scheermes op mijn hoofd gekomen, want ik ben een Nazi-reër Gods van mijner moeder buik af; indien ik geschoren werd, zo zou mijn kracht van mij wijken, en ik zou zwak worden en wezen als al de mensen."

Richt. 16 : 16, 17.

Het is al weer een poosje geleden, in verband met de vakantie, ook van ons blad, dat jullie iets van Simson hebben vernomen. Ik zou daarom jullie willen aanraden, om voor je dit artikel gaat lezen, het laatste eerst nog maar eens over te lezen. Dan kom je er weer een beetje in.

We hebben de laatste keer geprobeerd jullie de verhouding te tekenen tussen Delila en Simson. Delila zag zich voor de derde maal bedrogen, gelijk ook de vorsten van de Filistijnen, die een groot geduld op moesten brengen, om achter het geheim van Simsons kracht te komen.

Er staat in onze tekst dat Delila Simson alle dagen perste en hem moeilijk viel. Alle dagen Hoeveel dagen dit geweest zijn, weet ik niet, doch dat het er meer waren dan, zeg maar een week lang, leert ons het vervolg wel. Want zijn ziel werd verdrietig tot stervens toe. En dat gebeurt niet in één of een paar dagen. Daar is een langere tijd voor nodig.

Simson was voornemens om zijn geheim nooit prijs te geven. Doch Delila was voornemens om haar pogen niet op te geven. Want 5500 zilverlingen waren haar altijd nog zeer veel waard.

Daarom kwam zij elke dag weer naar hem toe. Simson, wat ben je van plan? Heb je mij nu lief, of hoe zit dat nu eigenlijk? Als je mij werkelijk liefhebt dan moet je mij het eerlijk vertellen, waarin het geheim van uw grote kracht bestaat. Simson kwam door dat

herhaalde vragen in steeds grotere verlegenheid. Als we hem in gedachten zien staan, zouden we hem wel willen toeroepen: Man, neem nu toch de benen. Je kunt nu nog van haar af komen. Doch daar heeft Simson de moed niet voor kunnen opbrengen. Hij bleef aan Delila verbonden. Elke dag weer kwam hij bij haar terecht, terwijl ook wel menige nacht bij haar zal zijn doorgebracht. Als hij 's avonds naar bed ging, dan was hij met zijn gedachten een ogenblik alleen. Doch dan liet de zaak hem niet met rust. Wat moest hij doen? Vertellen? Niet vertellen? Het wisselde steeds weer in zijn gedachten. Als hij er aan dacht om het te vertellen, dan was hij helemaal verloren. Dat gevoelde hij wel. En daarom besloot hij om het niet te doen. Doch dan kwam het weer van de andere kant op hem af. Als hij het niet vertelde, dan zou Delila aan de gang blijven. En dat was ook geen leven. Want dan moest hij blijven liegen. Dat zat er ook nog aan vast. Hij heeft er halve nachten van wakker gelegen en ook wel hele nachten. Je kon het aan hem zien. Simson tierde niet. Simson kwijnde. Hij viel af als de sneeuw. Hij werd er mager van. En iedere keer kwam Delila weer naar hem toe. Haar macht over hem werd steeds groter. Simson wat scheelt er toch aan? Waar tob je eigenlijk over. Ik begrijp jou niet. Je was altijd zo'n flinke kerel. En nu, je bent er niet half meer. Wat zit je nu eigenlijk dwars. Je hebt vast en zeker wat. Waarom vertel je het mij niet. Je zegt wel steeds dat je me liefhebt, maar inmiddels laat je mij maar in de raadselen rondlopen.

En wat moest Simson dan weer zeggen? Het werd voor hem gaande moeilijker. Het net werd als het ware boven zijn hoofd steeds meer toetrokken. Hij kon er niet meer uitkomen. Zo tobde hij maar voort. Zijn ziel werd verdrietig tot stervens toe. Hij dreigde er aan ten onder te gaan.

Je kunt inmiddels vragen waarom Simson in deze moeilijke omstandigheden niet te rade is gegaan met God. Daar was hij toch aan verbonden. Daar was hij toch door geroepen en afgezonderd om Israël te verlossen. God was toch zijn grote opdrachtgever. Daar kon hij toch altijd terecht. Het is allemaal waar. Doch ik lees in zijn geschiedenis, voor zo ver die ons in het boek Richteren verhaald wordt, geen enkel woord, dat hij pogingen heeft ondernomen, om in deze voor hem zo zeer moeilijke situatie, met God in contact te komen. En als hij het al geprobeerd heeft, dan was het alsof de hemel gesloten bleef. De Heere antwoordde hem niet.

Van Simsons kant uit bezien, geloof ik het zo te moeten verklaren, dat het vlees bij hem steeds de overhand heeft gehad. Wilde hij zijn geheim alleen voor zich zelf houden, dan moest hij met Delila breken. En als hij met Delila niet wilde breken, dan zou hij het haar tenslotte toch moeten vertellen, doch dan was daardoor de breuk met God volkomen.

De macht van het boze vlees is een zeer sterke macht. Wie er de kracht van kent, zal dit moeten onderschrijven. Wie zichzelf kent, zal zich er ook voor moeten hoeden om stenen op te nemen en deze naar Simson te gooien. Hij zal alleen moeten zeggen: Mijn vlees is ook een geweldige macht. En dat ik niet gevallen ben in de strik, waarin Simson terecht gekomen is, is alleen maar te danken aan de genade Gods. Want als God mij aan mijzelf had overgelaten, ik zou het er niet beter hebben afgebracht.

Mogelijk zit een van mijn lezers in dezelfde strikken verward en weet hij er ook niet uit te komen. Ik zou dezulken willen zeggen: Er is maar een mogelijkheid om er uit verlost te worden. Dat is breken met de zonden, en de plaatsen van verzoeking te mijden. En dat kan dan niet in eigen kracht. Daar moet men dan nog kracht toe ontvangen van Boven. Van Israëls God, Die krachten geeft, Van Wie al het volk zijn sterkte heeft. Is dat bij u, jou, ook het geval? Dan zul je niet roemen in eigen kracht, alsof je zelf de strik bent ontkomen. Doch dan roem je alleen in de kracht Gods, Die de strik heeft gebroken. En daardoor ben je ontkomen.

Een andere vraag is: Waarom heeft God het zover met Simson laten komen? Hij heeft toch alle dingen in Zijn hand? Hij had Simson er toch voor kunnen bewaren? enz. . . . Hier zijn de vragen te vermenigvuldigen. Ze zijn gemakkelijker te stellen dan te beantwoorden.

Al kan ik ook alle vragen niet beantwoorden, geloof ik het toch zo te mogen zeggen: God heeft het in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid willen toelaten, dat het zover met Simson gekomen is, opdat Zijn genade aan Simson bewezen, er des te groter door gezien zou kunnen worden. God geeft daarom Zijn kinderen wel eens een langere of kortere tijd aan zichzelf over, opdat zij leren zouden, dat zij aan hun zaligheid geen nagelschrap hebben kunnen toebrengen. Zij krijgen dan langs zondige wegen, die op zichzelf altijd zeer af te keuren zijn, nadere kennis aan zichzelf, maar ook nadere kennis aan de algenoegzaamheid van de Heere Jezus Christus, als hun Borg en Zaligmaker. Hij is toch de grote Zon der gerechtigheid, onder Wiens vleugelen genezing is voor alle kwalen. In Hem alleen was het heil voor Simson gelegen. In Hem alleen is het heil voor elke zondaar gelegen. En nergens anders.

Simson kon het niet langer uithouden. Hij verklaarde haar zijn ganse hart. Als we dat zo lezen, houden wij ons hart vast. Want dit lijkt het begin van het einde. Hij vertelt van zijn vader en moeder, dat zij kinderloos waren en toen een kind gekregen hadden van de Heere. En dat hij dat kind was, en dat God grootse voornemens met hem had. Namelijk hij zou een nazireër Gods zijn. Hij mocht geen wijn of sterke drank drinken. Zijn haren mochten niet geschoren worden. Hij moest met huid en haar zijn leven besteden in de dienst des Heeren. Hij moest beginnen Israël te verlossen uit de hand der Filistijnen. En als nu mijn haren, het teken van mijn nazireerschap, zouden afgeschoren worden, dan zou ik zwak wezen als alle mensen.

Hij verklaarde haar zijn ganse hart. Het is een heel verhaal geworden. Delila heeft met open mond er naar zitten luisteren. Zij ziet het, zij gevoelt het, nu draait Simson er niet om heen. Nu zegt hij haar de waarheid. Hij zit nu in de val. Aan het eind van zijn verhaal zal zij hem wel een Judaskus gegeven hebben, en gezegd: Simson, nu ben je eerlijk. Nu geloof ik tenminste dat het waarheid is, als je zegt dat je van mij houdt. Haar hart springt op van duivelse blijdschap. Het is alleen nog maar de vraag: Hoe krijg ik deze krachtmens de haren van zijn hoofd? We laten dit voorlopig maar een vraag, tot de volgende keer.

Het is wel laat, dat ik er over schrijf, maar jullie weten dat zaterdag Panddag is te Kampen. En die dag wil natuurlijk niemand missen. Daarom hopen we jullie allen te zien D.V. te Kampen. God geve ons een goede dag. Hij zegene sprekers en luisteraars.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Boeken van Den Hertog b.v.

postbus 150, 3990 DD Houten, tel. 03403-73434

1. A.J. Smits: Levensbeschrijving en brieven van L.J. Potappel.

Potappel werd geboren op 27 maart 1882 en kwam om in de watersnood op 1 februari 1953.

Van zijn eerste heugenis af - zo lezen we op blz. 76 - kon hij spreken van een haten en vlieden van de zonde en kwam er in hem een reine vreze Gods openbaar. Hoewel hij nooit openbaar de wereld en de zonde gediend heeft en dus ook niet in zijn zondeloop gestuit is, wist hij door Gods ontdekkend licht wel van de gruwelijkheid van de zonde in zijn hart. Zijn leven legde getuigenis af, dat hij met Paulus wist van de gedurige strijd tussen de oude en de nieuwe mens, om van dag tot dag vernieuwd te worden naar het Beeld Gods.

De schrijver zegt verder: Hij mocht kennis hebben aan een volkomen geborgen zijn voor de eeuwigheid. Arm en ledig in zichzelf, had hij steeds weer behoefte aan de levende blijken van Gods lieve gunst. Hij had een zodanig werkzaam en aanklevend leven, dat hij de dag niet wel kon beginnen en eindigen, zonder een bewust en gevoelig ervaren van gemeenschap met zijn God en Vader in Christus gehad te hebben. Op gezelschappen en ontmoetingen met Gods keurlingen was hij uitermate gesteld op vereniging des harten. Zowel bij het beginnende leven, als in de verdere gangen, in het opwassen van het

leven der genade, was hij uitzijnde naar het overstemmend getuigenis des Geestes in de harten van zondaren, die zalmakend bearbeid werden. De profeet Jeremia wordt ons in Gods Woord getekend als de wenende en treurende profeet over de verwoesting van stad en tempel. Zo ook stond Potappel, als een bestraffend man in een tijd van diep verval. Hij hoorde het geluid der bazuin en het krijgsgeschrei. Als een man, die nooit zijn eerste liefde had verlaten, niet verachtend in de genade. Met woord en daad stond hij dag en uur, als een sprekende getuige tegen de door wereldgelijkvormigheid in slaap gevallen Kerk Gods. Daarom kon hij met vrijmoedigheid getuigen tegen alle zonden: persoonlijk, landelijk en kerkelijk. Onder dit alles was zijn liefste werk onder God bukken en uitroepen: "Uw doen is gans rechtvaardig".

Potappel werd op 26-jarige leeftijd ouderling van de Oud-Gereformeerde Gemeente te Stavenisse en hij is dat tot zijn dood gebleven. Hij is vele malen voorgegaan in leesdiensten. Ds. J. Fraanje, hoewel behorende tot de Gereformeerde Gemeenten, kwam er wel om te preken en de sacramenten te bedienen. Deze kwam ook in Rijssen en vertelde daar van het Godvruchtig leven van Potappel. Daaruit vloeide een briefwisseling voort tussen Mientje Vrijdag en Leen Potappel. Zeven brieven van haar zijn in dit boek opgenomen. Ook bevat het zeventig brieven, die Potappel in 1914 en 1915 schreef aan een jonge vriend, Krijn van Gorsel, aan wie Potappel nauw verbonden was en die toen onder de wapenen verkeerde. Van Gorsel is jarenlang ouderling te St. Maartensdijk geweest en in 1972 de eeuwige rust ingegaan. De schrijver van dit boek heeft Potappel gekend. Hij heeft, daarbij geholpen door anderen, dit boek voor de pers gereed gemaakt. Tevoren was er al een boekje verschenen over Potappel, geschreven door Ds. J.W. Slager, die jarenlang naast Potappel ouderling te Stavenisse was. A. Gunther, die daar nu ouderling is, schreef een Voorwoord. Tenslotte noemen we iets uit de inhoudsopgave: 1. Afkomst, jeugd en bekering, 2. In militaire dienst en verdere levensweg, 3. Het kerkelijk leven van Potappel, 4. Het standpunt van Potappel over Kerk en Staat, 5. Een schets van het godvruchtig leven van Potappel, 6. Uit het leven van Krijn van Gorsel. Dan volgen de brieven van Potappel en die van Mientje Vrijdag.

Dit boek behoeft geen aanbeveling. Het gaat over het werk des Heeren in de zaliging van zondaren. Het telt 261 blz. en kost gebonden f 32,50.

2. Ten Avondmaal gaan, maar hoe...? door Ds. A. Hoogerland.

De schrijver is predikant van de Gereformeerde Gemeenten. Hij heeft al meer boekjes op zijn naam staan. We noemen daarvan alleen: Belijdenis doen, en dan...? Daarvan verscheen al een tweede druk, uitgebreid met twee hoofdstukken. Dit boek sluit daar in zekere zin bij aan, omdat zij die belijdenis afleggen, toegang vragen en krijgen tot het Heilig Avondmaal. Maar laten we er dadelijk aan toevoegen, dat het voor Ds. Hoogerland geen vanzelfsprekende zaak is, dat zij die belijdenis afleggen ook aan het Heilig Avondmaal deelnemen. En dat kunnen we begrijpen, omdat de praktijk leert dat veler belijdenis niet het hart raakt. Toch moeten we het verband vasthouden.

Ds. Hoogerland bespreekt in dit boekje van 86 blz. op een eenvoudige wijze het formulier voor het Heilig Avondmaal. Na een inleiding schrijft hij over: 1. De instelling van het H.A., 2. De voorbereiding tot het H.A., 3. De voorbereidingspreek, 4. De waarachtige zelfbeproeving over de zonden, 5. De zelfbeproeving aangaande het geloof in Christus, 6. De zelfbeproeving aangaande de dankbaarheid, 7. De getrokken scheidslijn bij het H.A., 8. De bemoediging voor de ware disgenoten, 9. Tot Zijn gedachtenis, 10. De verzekering van Christus' liefde, 11. De gemeenschap der heiligen, 12. Het gebed, 13. Het Heilig Avondmaal zelf, 14. Het dankgebed, 15. De nabetrachtingspreek, 16. Openbare belijdenis en het H.A. 17. Besluit.

De schrijver eindigt als volgt:

Te midden van de onrust in de wereld en in de kerk, mag het onrustig hart weleens rust vinden in God. Als de liefdepanden gegeven worden en genoten, dan mag de geloofsblik ook weleens geslagen worden op het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt. In

de Heere Heere is een eeuwige volheid, tegenover hun ledigheid.

Jong en oud, de Heere komt om te richten hier beneden, de wereld in gerechtigheid. O, als we onbekeerd zijn en blijven, wat is dat een schrikkelijke zaak. Onze verwachting zal dan voor eeuwig vergaan. Haast u om uws levens wil, want de tijd is voorts kort. Nu is Gods lankmoedigheid nog niet ten einde.

De Heere roept, waarschuwt en vermaant nog. Hij beware ons voor valse gronden, want met een leugen in onze rechterhand verloren te moeten gaan, is verschrikkelijk.

Gods kinderen zullen het hier steeds banger krijgen. De Koning zegt: 'In de wereld zult gij verdrukking hebben, doch hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen'. Eenmaal zal Gods verlore kerk Avondmaal houden in de hemel. Met Hem de beker nieuw drinken in het Koninkrijk der hemelen.

De dichter zei: 'Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken' (Psalm 17 : 15).

We hebben indertijd het boekje over Belijdenis doen gunstig beoordeeld, we kunnen ook dit boekje van harte aanbevelen. Het bevat veel goeds.

Het kost gebonden f 15,90.

B.

Een wandel met God 7.

Levensbeschrijving van
Ds. J.J.A. Ploos van
Amstel

V. De Zerftocht (1)

In zijn keurige levensschets van Ds. Ploos van Amstel, die de Utrechtse kerkbode sierde, schrijft Ds. Fernhout: "Vooral sinds vader Ploos in '66 van Anjum over de Friese grenzen naar Ridderkerk trok, voelde hij zich nergens thuis. Niet te Ridderkerk, nog minder te Groningen en ook niet te Hilversum. Eerst toen hij na deze tocht, die hij zijn "zerftocht" noemde, in '76 naar Reitsum teruggekeerd was, voelde hij zich weer in het midden van zijn volk".

Op deze "zerftocht" willen wij nu onze leraar volgen, doch eerst opmerken, dat hij ook bij het noemen van dit woord steeds gaarne erkende, recht hartelijke vriendelijkheid van velen te hebben genoten en dat er in het bijzonder aan het Groninger Christenvolk, ook uit de Christelijk Gereformeerde Kerk, "banden lagen" van onverbreekelijke liefde.

Te Ridderkerk op 19 april 1868 door een academiëvriend "Ds. Fl. Magendans van Baambrugge" bevestigd "met een rede naar aanleiding van 1 Thess. 5 : 12 en 13b (wij bidden u, broeders, erkent degenen, die onder u arbeiden en uwe voorstanders zijn in den Heere en u vermanen en acht hen zeer veel in liefde om hun werks wil.) - deed de bevestigde intrede met Matth. 6 : 10a. "Uw koninkrijk kome".

Spoedig bleek het, dat leraar en gemeente elkaar niet recht verstonden. Ploos was niet zwaar genoeg! Hij had "geweldig veel verdriet". 't Was een gemeente, waarin hij "volstrekt niet aarden kon". Daarbij kwam een innerlijke strijd, dat hij soms "niet wist, waar zich te bergen". Op den duur echter wendde de herder en de kudde wat aan elkaar en werd de genegenheid enigermate opgewekt. Doch - na voor Monnikendam bedankt te hebben, kreeg Ds. Ploos een heimelijk begeerd beroep naar Groningen en - hij greep dit aan. 't Was nog binnen 't jaar. 26 februari 1869. Op de aanneming volgden bange, bange dagen. "Vreselijke zielsangsten" grepen onze broeder aan. "Nooit werd zijn gemoed zo diep gefolterd als nu. De gemeente grijsde hem aan. Hij voelde, dat hij buiten Gods weg was en kon - hoe gaarne hij wilde - niet wederkeren". Hij was diep ongelukkig. Zijn lichaam vermagerde. Zijn haar begon te grijzen. Zo naderde de tijd voor vertrek naar Groningen bestemd.

Na met een preek uit Matth. 6 : 10b ("Uw wil geschiede") van Ridderkerk afscheid genomen te hebben, reisde Ds. P. van Amstel met zijn familie naar Groningen. De leraars gemoedsgesteldheid was somber, gedrukt, beklemd. De wolkkolom ging zijn ziel niet

meer voor. Hij volgde niet meer, "vlak achter Jezus", maar ging zijn eigen weg. Zijn gade maakte zich illusies, doch Ploos van Amstel mocht wel wenen.
't Was hem alsof hem grote verdrukkingen wachtten.-

Uiterst vermoeid bracht hij zijn gade, die de prachtige pastorie van Ridderkerk verliet - in een somber, lelijk huis. Dit was als een begin van de smart.

Pinksterzondag 16 mei 1869 's morgens bevestigd door een bloedverwant van zijn gade, Jhr. L. de Geer, Theol. doctor en predikant te Groningen, met een Pinksterpreek uit Efeze 5:18b "wordt vervuld met den Geest", deed Ds. Ploos van Amstel 's avonds zijn intrepredicatie in de Martini-kerk, die natuurlijk overstromd was met mensen. Hij sprak uit 1 Kor. 2:2. "want ik heb niet voorgenomen onder u iets te weten, dan Jezus Christus en dien gekruisigd" en gaf een beslist gereformeerde verklaring van deze door de Evangelische richting sinds Meyboom's intree te Amsterdam zo dikwijls bij intreprediking misbruikte woorden.

De taal van de bezielde getuige voor de aloude waarheid, die naar godzaligheid is, vond luide weerklank in het hart van het Calvinistische volk, ook, zoals we reeds opmerkten van vele Christelijke Gereformeerden, die de verleiding geen weerstand konden bieden om Ds. Ploos nu en dan te horen. De toeloop was overstelpend. 's Morgens om 6 uur stonden reeds groepen volk voor de deuren van de kerk, als om 7 uur in de vroegpreek de geliefde leraar zou optreden. De Evangelischen echter vergrimden tegen hem en de modernen spotten luidkeels met zijn soms ook wel wat platte beelden.

In de Kerkeraad was het voor zijn gevoelige ziel al heel bang en - bij de strijd kwam het lijden van het nog altoos aangevochten gemoed. Want al waren er nu en dan ogenblikken van verkwikking, het doorgaande innige, teder zalige nabij-leven van Anjum was voor een magerheid van zijn ziel geweken. Hij voelde, dat de Heere iets tegen hem had en zag toch niet duidelijk, wat het was.

Onder deze bange omstandigheden nu trof hem de verpletterende slag van de dood van zijn gade.

Roerend beschrijft hij zelf, wat toen werd doorleefd, doorleden. "Ik deed mijn intree in de Martini Kerk. Dat was de laatste kerkgang van mijn dierbare Betsy. 26 mei beviel zij. Spoedig openbaarde zich koorts. Zondag had ik vroegpreek. Ik sprak uit Ps. 136:1: "Looft den Heere, want Hij is goed, want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid". Ik liet ook zingen: "Diepe wijsheid zijn uw paden". Ik sprak er over, hoe Gods goedertierenheid zelfs gekend wordt in de donkerste wegen, in wegen van smart en lijden. Deze predikatie was een profetisch woord. In de namiddag sprak ik in de Nieuwe kerk en te huis komende, vond ik mijn dierbare Betsy krankzinnig. - Wat ik uitgestaan heb, is onbeschrijfelijk. Ik had haar zo innig lief. En zij mij. Ik voelde, ik moest haar missen. Ik stond een vreselijk lijden door. Haar te missen, mijn lieve vrouw, de lieve moeder van de kinderen... en dat in deze omstandigheden... het was mij te zwaar. Ik had haar zo zielslief. En ik kon zelfs geen woord met haar spreken". Zij ijde. Alleen nog sprak zij in een ogenblik van kalmte: "De Heere is mijn Herder... Hij leidt mij zachtens aan zeer stille wateren"... "Wat leed ze schrikkelijk en wat leed ik met haar. Eindelijk bezweek ze. Zaterdag na de middag 5 juni om half vier. Daar lag ze, die ik zo vurig bemind had. Het was een ontzaggelijk offer...

Aanvankelijk werd de beroofde enigermate gesterkt. Wel konden de gemeenteleden, die haar geheel niet gekend hadden, zich niet inleven in dat verlies en die zo moeilijk troosten, doch - de Heere gaf aanvankelijk enige ondersteuning. Dit bleek ook op de kansel. Oude vrienden uit Groningen spreken nog van de heerlijke predikatiën, in de eerste weken van de rouw gehoord! Doch eerlang "week alles van zijn ziel. Allerlei winden ontrustten haar". "Ik was" - zo klonk zijn confidentie later - "ik was niet onder God. Ik heb in Groningen geleden. Allerver-schrikkelijkst. Alles was tegen. Wel kreeg ik menige verkwikking evenals Jacob bij Laban, maar ze was in droefenis. Lijden op lijden griefde. Niet te noemen. Mijn huisgezin liep geheel dooreen."

STICHTING 'REFORMATORISCHE HULP- AKTIE WOORD EN DAAD'

Het comité Rotterdam van bovenvermelde stichting hoopt op D.V. zaterdag 8 september a.s. een koor- en samenzangavond te beleggen in de Grote- of St. Laurenskerk. Medewerking aan deze avond zal worden verleend door:

Mannenkoor der Ger. Gemeente "Groot-Rotterdam", o.l.v. Matthijs van Noord.
Willem Hendrik Zwart: hoofdorgel.
Frans van Tilburg: transeptorgel.

Ds. D.J. Budding, Ned. Herv. predikant te Nederhemert, zal de avond openen en sluiten en hoopt tevens een meditatie te houden.

De aanvang is om 19.30 uur; de kerkdeuren gaan open om 19.00 uur.

De toegang is vrij. Iedereen is van harte welkom.

HET COMITÉ.

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

PLAATST UW
FAMILIEBERICHTEN
IN BEWAAR HET PAND

■ U wilt in een principiële, huiselijke sfeer UITRUSTEN, aansterken, op verhaal komen of zo maar enige gezelligheid vinden? Bel dan eens in Driebergen 03438 - 12466. Geen TV of radio, wel prima verzorging, ook dieet. Op doktersadvies evt. met rijksbijdrage tot 90%. "Repos Ailleurs".

TE KOOP:
Zwart jasje en streepjes pantalon, maat 52
3 x gedragen.
Pr. n.t.o.e.k.
Tel. 01806 - 17396

ENERLEI SPRAAK- ENERLEI WOORD

In kerkelijk Nederland is een spraakverwarring gekomen. Men verstaat elkaar niet meer door de hoeveelheid bijbelvertalingen. En de stroom vertalingen breidt zich nog steeds uit. Ook de spraakverwarring wordt almaar groter.

U kunt er aan meewerken dat de **STATENVERTALING** onder ons volk bewaard blijft, zodat we weer komen tot **Enerlei spraak - enerlei Woord**.

U kunt b.v. een gift overmaken op giro 1355 824, penn.m. GBS Veenendaal.

Beter is nog om donateur te worden, minimum contributie f 5,- per jaar.

U ontvangt dan viermaal per jaar het informatieve blad **STANDVASTIG**, dat u volledig op de hoogte houdt van het werk van de Gereformeerde Bijbelstichting.

U hoeft geen postzegel te plakken als u zo adresseert:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Wel eens op **TEXEL** geweest? Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en... rust. U kunt op **'DE VERRASSING'** gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein. Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan. Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen. Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.

Een verantwoord adres voor al uw

HUISHOUDELIJKE APPARATEN

- de BESTE merken voor een lage prijs. (SIEMENS, ESTA, GRAM, LIEBHERR, MIELE, VELO)
- service en bezorging door heel Nederland.

VINK-WITGOED-WESTBROEK

Dr. Welfferweg 17 - Westbroek - Tel. 03469 - 1459, b.g.g. 1209

1958 - 25 jaar - 1983

Woninginrichting en stoffering

Meubelen en vloerbedekking
Gordijnen - zonwering enz.

Vrijblijvend komen wij bij U aan huis met onze stalen collecties.

Bel ons eens voor een afspraak.

Beleefd aanbevelend
B. Elderkamp
Frankenrood 17
Rotterdam
Tel. 010 - 823487

Stichting
Reformatorische Hulpactie
„Woord en Daad”

Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830-26671
Giro 30.20.900 / Bank 50.98.11.566
m.v.v. „leprakolonie”

Wie is mijn naaste?

Iemand voor wie ik zorgen kan?

Eén van hen is Mariamma, een vrouw in India, door iedereen uitgestoten. Ze lijdt al jaren aan Lepra.

Zij is één van de 6.000.000 leprozen in dit land. Bij het eten wordt ze geholpen door één van haar kleinkinderen.

Woord en Daad heeft zich het lot van Mariamma en enkele honderden lotgenoten aangetrokken en bouwt voor hen een nieuwe kolonie.

Huizen, een kliniek, een kerk/school, werkplaatsen enz.

DRAAGT U EEN STEENTJE BIJ?

Mariamma kan het niet.

